

Els sinònims de Catalunya

DAVID CASTILLO coordinador

PIROTIPES

A l nostre país, parlar de cultura és sinònim de Catalunya. I si anem una mica més enllà, també podríem associar tant la cultura com Catalunya a l'idioma, el que sempre rep totes les patacades dels que no ens volen. Què seria, a més, Catalunya sense cultura? Diferiria gaire de qualsevol altre territori del regne de les autonomies. Sé que hi ha altres visions del país, que alguns només ens veurien associats a la teca –i la corrua inacabable de cuiners–, al futbol i a l'ocupació hotelera.

Parlar de cultura és parlar de Catalunya perquè el nostre país sense Ausiàs March, Salvador Espriu, Mercè Rodoreda, Pau Casals i Joan Miró, entre molts d'altres, seria ben poca cosa. A més, la imatge de la Catalunya culta és la que ens ha donat dimensió històrica i internacional. Quan expliques que el teu país és el de Gaudí, Dalí, Miró i Picasso, tothom sap d'on véns. I qui ens visita

també s'interessa per aquests artistes, que són el senyal més preuat de la nostra identitat. Potser hi ha gent important a qui no li interessa, però hem de pensar a

Rafel Nadal amb Isabel-Clara Simó el dia de Sant Jordi A. PUIG

transcendir i no quedar-nos en l'aparador i en la banalitat.

Moltes conclusions podem treure de Sant Jordi. No és la data que nosaltres preferim –preferiríem tenir diades de

compra de llibres tot l'any–, però és un moment per mostrar musculatura, per presumir d'autors, des dels que tenen gran projecció internacional –com el cas del gran novel·lista Jaume Cabré, que ha recuperat pistonada a la llista dels més venuts més d'un any després de publicar el seu llibre– fins a tots aquells nois que comencen i que han decidit apostar per la nostra llengua, amb totes les dificultats que comporta.

També ens ha interessat la força dels llibres de no-ficció, des de les interessants memòries, gairebé novel·lades, de Rafel Nadal, un llibre que realment se't fica al cap, fins al tercer volum de les de Jordi Pujol, que ha redactat el nostre company Manuel Cuyàs. En qualsevol cas, Catalunya sempre ens arriba a través de formats que tenen a veure amb la cultura: un poema, una novel·la, una cançó, un barri històric medieval o un imponent edifici modernista. En tots ells, tenim Catalunya. I no mossega. *

MOTELBARSTOW

RAFAEL VALLBONA

El mite de la costa

Hi va haver un temps en què el despertar a la vida incorporava una forta sensació d'immanència amb el territori.

Aquell esclat provocava un procés gradual de descoberta que derivava en la comprensió del país com a espai de creixement vital i intel·lectual. És el llegat del moviment escolta, dels grups excursionistes i d'una potent, tot i que avui frustrada pel desvariejar editorial, prosa descriptiva del país, els seus costums, cultures i ancestres. En un moment de negació forçada de la realitat tot valia amb tal d'entendre on érem.

La monumental i decisiva obra de Josep Pla és avui l'únic que ens queda d'aquell esforç ingent per descobrir el país, presentar-lo en la seva justa mesura i difondre'l a bastament i apassionada. I tot i que avui en dia una visió romàntica sobre la conformació del territori està molt mal vista pels exegetes del pragmatisme, hi ha llibres com *La costa Brava* (La butxaca), la lectura del qual és fonamental per entendre la dimensió mítica del litoral entre Blanes i el cap de Creus en l'imaginari del país.

El recorregut que Pla va fer l'any 1941, i que es va editar en castellà, era, ho confessa ell, una mena de viatge iniciàtic de la seva vida. La rela-

ció de l'escriptor amb la Costa Brava va ser una de les idees fonamentals de la seva existència literària, és a dir, física i sentimental. Quan l'any 1975 va editar el llibre en català, aquell sentit fundacional del text s'havia reforçat per la realitat de la brutal transformació que havia provocat el turisme. Va ser llavors que el llibre va permetre a una generació que maldava per saber qui era construir el seu mite de la costa, un puntal a partir del qual es podia conformar una primera idea de país. També es va complementar la visió literària amb *El Pirineu* d'Estanislau Torres (Destino).

Potser aquella sensibilitat romàntica de la descoberta va modelar futurs cadells del nacionalisme polític. Jo no vaig tan lluny, jo només parlava d'entendre una realitat tangible, un país que no sabíem.

Ara el territori ha deixat de ser un marc de referències culturals que ens diu qui som. Ara a penes és un àmbit d'especulació política i econòmica, un solar sentimentalment eixorc damunt el qual es pateix. No és res més. I així vivim perduts en un laberint sense finestres al mar, sense mites. Però tant ens fa: som apàtrides de la pròpia ment. *

SENYORRUC

GUILLEM CIFRÉ

